

نقاط قوت و نقاط ضعف

اقتصاد در ایران

مؤلف:

علیرضا شریعتی مژده‌ی

ویراست اول

پاییز ۱۴۰۳

انتشارات ترجمک

شماره کتابشناسی ملی

شابک

عنوان و نام پدیدآور

مشخصات نشر

مشخصات ظاهری

موضوع

ایران - سیاست اقتصادی - قرن ۱۴

Iran - Economic policy - 20th century

اقتصاد - ایران - سیاست دولت

Economics - Iran -- Government policy

تحریم اقتصادی - ایران - قرن ۱۴

Economic sanctions - Iran - 20th Century

اقتصاد - ایران - اثر تورم

ردہ بندی کمک

ردہ بندی دیویو

شناسنامه کتاب

نام کتاب: نقاط قوت و نقاط ضعف اقتصاد در ایران

مؤلف: علیرضا شکری مژده

ناشر: انتشارات ترجمک

صفحه آرایی: انتشارات ترجمک

طراحی جلد: الهام بازوند

نوبت چاپ: اول، ۱۴۰۳

قیمت: ۲۴۰۰۰ تومان

چاپ: گروه نشر الکترونیک ترجمک

شابک (چاپی): ۹۷۸-۶۲۲-۷۸۵۵-۷۴-۶

شابک (ابیوک): ۹۷۸-۶۲۲-۷۸۵۵-۷۵-۳

تلفن تماس: ۰۹۱۸۱۰۰۶۱۰۰

تارنمای اینترنتی: <https://tarjomac.com>

ISBN : 978-622-7855-74-6

9 786227 855746

ISBN : 978-622-7855-75-3

9 786227 855753

نویسنده:

علیرضا شکری مژده

عنوان:

نقاط قوت و نقاط ضعف

اقتصاد در ایران

شابک:

ISBN: 978-622-7855-33-3 (print)

ISBN 978-1-936704-09-5 (eBook)

سال انتشار: ۱۴۰۳ – ترجمه (چاپ اول)

کلیه حقوق این اثر برای انتشارات ترجمه محفوظ است. این انتشارات کلیه قوانین حمایت حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان و ناشران جمهوری اسلامی می باشد (مصطفوی دوازده، شفند ۱۳۶۵ یا بعد از آن)، و بهره برداری بدون مجوز از آن به هر شکلی ممنوع است.

انتشارات ترجمه: سال ۱۴۰۳

مهدان، صندوق پستی ۶۵۹۱۵-۱۱۷

tarjomac@gmail.com

نقاط قوت و نقاط ضعف اقتصاد در ایران

اقتصاد ایران

کتاب حاضر حاصل زحمات آقای علیرضا شکری مژده‌ی می‌باشد. پس از کتاب حاوی اطلاعات DRM (مدیریت حقوق دیجیتال) است، وقتی برای اولین بار فایل را باز می‌کنید، کد شناسایی کتاب به همراه ^{۱۳۶۵} سیستم شما ذخیره شده و زمانیکه آنلاین شوید، به سرویس انتشارات ترجیح انتقال می‌یابد.

خواهشمند است به حقوق این کتاب و انتشارات ترجمه‌ک احترام گذاشته و از توزیع بدون مجوز قبیل کتاب اجتناب نمایید. شما با خرید و دانلود این کتاب موافقت نموده‌اید که اطلاعات فایل DRM به سرویس انتشارات ترجمه‌ک انتقال یابد و در صربت مترز شدن نقض حقوق صاحب اثر، کلیه خسارات حاصله در طی فرآیند حقوقی و مطابق قانون حمایت حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان را داشران جمهوری اسلامی (مصوب دوازده اسفند ۱۳۶۵ یا بعد از آن) از شما دریافت شود.

از اینکه با عرضه مقرن به صرفه کتاب‌های الکترونیک و شکوفایی انتشارات ترجمه‌ک همیاری می‌کنید، سپاسگزاریم.

انتشارات ترجمه‌ک

<https://tarjomac.ir>

مقدمه

اقتصاد ایران، مثل یک پازل پیچیده است که قطعاتش هم به هم چسبیده اند و هم از هم ناصله دارند. از یک طرف، منابع طبیعی غنی، نیروی کار جوان و باستعداد و موقعیت ژئوپلیتیکی خاص، فرصت‌های بین‌المللی را برای پیشرفت و توسعه اقتصادی فراهم می‌کند. اما از طرف دیگر، چالش‌های بزرگی مثل تحریم‌ها، نوسانات قیمت نفت، تورم بالا، فساد اداری و مشکلات ساختاری، مانع از رشد پایدار و همه جانبه اقتصاد شده است. این پازل، هم نقاط قوت بزرگی دارد که می‌تواند به پیشرفت کشور کمک کند، هم نقاط ضعفی که مانع رشد و توسعه می‌شود.

در این کتاب می‌خواهیم باز پازل را بررسی کنیم. می‌خواهیم بینیم چه قطعاتی از این پازل قوی هستند و چه قطعاتی نیاز به تعمیر و بازنگاری دارند. می‌خواهیم بفهمیم چرا اقتصاد ایران گاهی اوقات رشد می‌کند و گاهی اوقات رکود می‌کند. می‌خواهیم بدانیم چه عواملی باعث شده است که اقتصاد ایران به این شکل درآید و چه راهکارهایی برای بهبود آن را بود نارد.

برای اینکه بتوانیم این پازل را حل کنیم، باید با سوالات زیادی پاسخ دهیم. برای مثال باید بپرسیم که:

◆ چرا اقتصاد ایران به نفت وابسته است؟

◆ چرا تورم در ایران بالا است؟

◆ چرا نرخ بیکاری در ایران زیاد است؟

◆ چرا بخش خصوصی در ایران ضعیف است؟

◆ چه عواملی باعث شده است که اقتصاد ایران در برایر شوک‌های خارجی آسیب پذیر باشد؟

◆ ...

در این کتاب سعی می‌کنیم به این سوالات و سوالات دیگری که در ذهن شما معکن است باشد، پاسخ دهیم. ما از داده‌های آماری، نظرات کارشناسان و تجربیات سایر کشورها استفاده خواهیم کرد تا بتوانیم یک تصویر کامل و جامع از اقتصاد ایران ارائه دهیم.

هدف ما از نوشتتن این کتاب این است که شما را با اقتصاد ایران بهتر آشنا کنیم. می‌خواهیم به شما کمک کنیم تا بتوانید مسائل اقتصادی کشور را بهتر درک کنید و در تصمیم‌گیری هایتان از این دانش استفاده کنید.

ما معتقدیم که هر فردی، چه اقتصاددان باشد و چه نباشد، باید در مورد اقتصاد کشورش اطلاعات داشته باشد. زیرا اقتصاد بر روی زندگی همه ما تاثیرگذار است. با دانستن نقاط قوت و نقاط ضعف اقتصاد ایران، می توانیم به آینده ای بهتر برای کشورمان امیدوار باشیم.

پس با هم به این سفر دانش آموزی می رویم و اقتصاد ایران را از نزدیک بررسی می کنیم.

در این سفر، شما تنها یک خواننده، بلکه یک همراه و مفکر خواهید بود. پس از خواندن این کتاب، شما به یک اقتصاددان آماتور تبدیل نخواهید شد، بلکه به یک شهروند آگاه و مستول تبدیل خواهید شد که به آینده کشورش اهمیت می دهد.

محتوا در یک نگاه

صفحه

عنوان

۱	بخش اول: ریشه‌های اقتصادی ایران
۱	فصل اول: سوالات تاریخی ریشه‌های اقتصادی در ایران
۳	فصل دوم: ساختار اقتصادی ایران و نقش بخش‌های مختلف
۱۱	فصل سوم: منابع طبیعی و نقش آنها در اقتصاد ایران
۱۹	بخش دوم: چالش‌های پیش روی اقتصاد ایران
۲۱	فصل چهارم: تأثیر تحریم‌ها بر اقتصاد ایران
۲۹	فصل پنجم: تورم و دلایل افزایش آن در ایران
۳۵	فصل ششم: بیکاری و راهکارهای کاهش آن
۴۴	بخش سوم: فرصت‌ها و راهکارهای بهبود اقتصاد ایران
۴۵	فصل هفتم: نابرابری اقتصادی و توزیع ناعادلانه درآمد
۵۱	فصل هشتم: فساد اقتصادی و تأثیر آن بر رشد اقتصادی
۵۹	فصل نهم: اقتصاد مقاومتی و راهکارهای عملیاتی آن
۶۷	فصل دهم: موقعیت زنوبیلیتیکی و فرصت‌های تجارتی منطقه‌ای
۷۵	فصل یازدهم: جذب سرمایه‌گذاری خارجی و توسعه صادرات
۸۳	فصل دوازدهم: نقش فناوری و نوآوری در توسعه اقتصادی

بخش چهارم: چالش‌های پیش روی اقتصاد ایران.....	۹۲
فصل سیزدهم: تورم و بی ثباتی اقتصادی.....	۹۳
فصل چهاردهم: بیکاری و نیروی کار.....	۹۳
فصل پانزدهم: نابرابری اقتصادی و شکاف طبقاتی.....	۱۱۱
فصل شانزدهم: واپسگی به نفت و تحریم‌های اقتصادی.....	۱۲۱
بخش پنجم: راهکارهای بهبود اقتصاد ایران.....	۱۲۹
فصل هفدهم: اصلاحات اختراعی در اقتصاد.....	۱۳۱
فصل هجدهم: توسعه بخش خصوصی و سرمایه‌گذاری.....	۱۳۹
فصل نوزدهم: ارتقای بهره‌وری و فناوری.....	۱۴۷
فصل بیستم: نقش سیاست‌های پولی و مالی در بهبود اقتصاد.....	۱۵۷

فهرست مনدرجات کتاب

عنوان	صفحه
بخش اول: ریشه‌های اقتصادی ایران	۱
فصل اول: سوالات کاربردی ریشه‌های اقتصادی در ایران	۱
فصل دوم: ساخته اندی ایران و نقش بخش‌های مختلف	۳
موتور محرك اقتصاد ایران: چه بخش‌هایی بیشترین سهم را دارند؟	۳
بخش‌های پرکار اقتصاد ایران:	۳
چرا این بخش‌ها مهم‌اند	۴
رقص هماهنگ چرخ‌های اقتصاد ایران: ارتباط بین بخش‌ها	۴
ارتباط تنگاتنگ بخش‌ها:	۴
اما آیا این ارتباط متعادل است؟	۴
چرا تعادل مهم است؟	۵
چه عواملی بر تعادل ارتباط بین بخش‌ها تأثیر می‌گذارد؟	۵
برای ایجاد تعادل بیشتر در اقتصاد ایران، چه باید کرد؟	۵
رقص دو بال اقتصاد: بخش خصوصی و دولتی در ایران	۵
بخش خصوصی: موتور محرك نوآوری	۵
بخش دولتی: هدایتگر و تنظیم‌کننده	۶
تأثیر بخش خصوصی و دولتی بر رشد اقتصادی	۶
عامل بین بخش خصوصی و دولتی	۶
چالش‌ها و فرصت‌ها	۶
طلاعی سیاه و اقتصاد ایران: وابستگی‌ای که چالش‌هایی را رقم می‌زنند	۶
چرا ایران به نفت وابسته شده؟	۷
پیامدهای وابستگی به نفت	۷
راه‌های کاهش وابستگی به نفت	۷

سدهای نفتی بر سر راه توسعه: موانع رشد بخش‌های غیرنفتی در ایران.....	۸
موانعی که جلوی رشد بخش‌های غیرنفتی رو می‌گیرن:.....	۸
برای عبور از این سدها چه باید کرد؟.....	۹
راهی از بند نفت: راهکارهایی برای ساخت اقتصادی پویا.....	۹
تبعیغ‌بخشی به اقتصاد:.....	۹
اصلاح ساختار اقتصادی:.....	۱۰
توسعه زیرساخت‌ها:.....	۱۰
توسعه نیروی انسانی:.....	۱۰
فصل سوم: منابع طبیعی و نقش آن‌ها در اقتصاد ایران.....	۱۱
گنجینه پنهان در دل ایران: منابع طبیعی و نقش‌شان در اقتصاد.....	۱۱
نفت و گاز: طلای سیاه ایران.....	۱۱
معدن غنی: گنجینه زیرزمینی.....	۱۱
آب و خاک حاصلخیز: نعمت الهی.....	۱۱
جنگل‌ها و مراعع: سرمایه‌های طبیعی.....	۱۲
انرژی‌های تجدیدپذیر: آینده اقتصاد ایران.....	۱۲
طلای سیاه و چالش‌های توسعه: وابستگی اقتصاد ایران به نفت.....	۱۲
نفت، موتور محرک یا ترمز رشد؟.....	۱۲
بیماری هلندی، مهمان ناخواونده اقتصاد ایران.....	۱۲
چالش‌های توسعه پایدار.....	۱۳
راهکارهای راهی از وابستگی به نفت.....	۱۳
طلای سیاه و توسعه: آیا ثروت زیرزمینی، تضمین رشد است؟.....	۱۳
چرا منابع طبیعی به تهابی کافی نیستند؟.....	۱۴
عوامل موثر بر توسعه اقتصادی.....	۱۴
گنجینه پنهان و چالش‌های سربلند: مدیریت منابع طبیعی در ایران.....	۱۵
چالش‌های مدیریت منابع طبیعی در ایران:.....	۱۵
طلای سیز و توسعه پایدار: گنجینه پنهان در مسیر پیشرفت.....	۱۶
کلید طلایی: مدیریت هوشمندانه و جامع.....	۱۶
راهکارهای عملی برای استفاده بهینه از منابع طبیعی:.....	۱۶
اهمیت اقتصاد چرخشی.....	۱۷

۱۷.....	راهی از بند نفت: گام‌هایی برای تنوع‌بخشی اقتصاد ایران.....
۱۷.....	راهکارهای کلیدی برای تنوع‌بخشی اقتصاد ایران: .....
۱۸.....	اهمیت آموزش و مهارت‌آموزی: .....
۱۹.....	بخش دوم: چالش‌های پیش روی اقتصاد ایران.....
۲۱.....	فصل چهارم: تأثیر تحریم‌ها بر اقتصاد ایران.....
۲۱.....	زنگیره‌های پنهان تحریم: کدام گره اقتصاد ایران را محکم‌تر بسته است؟
۲۲.....	زنگیره‌های تحریم و حلقه‌های مفقوده اقتصاد: تأثیری عمیق بر رشد، تورم و بیکاری.
۲۲.....	# رشد اقتصادی؛ در بند تحریم‌ها.....
۲۲.....	# تورم؛ مهمان ناخوانده تحریم‌ها.....
۲۳.....	# بیکاری؛ سایه، سنگین بر اقتصاد.....
۲۳.....	زخم‌های عمیق تحریم: کدام بخش‌های اقتصاد ایران بیشترین لطمہ را خوردند؟.....
۲۳.....	صنایع تولیدی؛ د بند سیمده مواد اولیه.....
۲۳.....	بخش انرژی؛ تحت فشار اکثر صادرات.....
۲۴.....	بخش کشاورزی؛ تشنه آب و فناواری .....
۲۴.....	بخش خدمات؛ در بند تحریم‌های بانک .....
۲۴.....	تحریم‌ها؛ د روی یک سکه؛ فرصت‌ها و تهدیدهای پنهان.....
۲۵.....	# فرصت‌هایی که در دل تهدید نهفته است.....
۲۵.....	# تهدیدهایی که اقتصاد را به لرده درآورده‌اند.....
۲۶.....	شکستن زنجیره‌های تحریم: راهکارهایی برای خودکفایی و رشد اقتصادی.....
۲۶.....	راهکارهایی برای مقابله با تأثیرات منفی تحریم‌ها: .....
۲۷.....	تحریم‌ها؛ شمشیر دو لبه‌ای که خودکفایی را رقم می‌زند.....
۲۷.....	تحریم‌ها؛ جرقه‌ای برای خودکفایی.....
۲۹.....	فصل پنجم؛ تورم و دلایل افزایش آن در ایران.....
۲۹.....	چرا تورم در ایران دست بردار نیست؟.....
۲۹.....	رویشه‌های عمیق تورم در ایران: .....
۳۰.....	چرا تورم در ایران مثل مارمولک روی دیوار چسبیده؟.....
۳۰.....	موانعی که جلوی کنترل تورم رو می‌گیرن: .....
۳۱.....	رقص سه رقصندۀ در اقتصاد ایران: نرخ ارز، تقدینگی و تورم.....
۳۱.....	تورم، مهمانی ناخوانده‌ای که همه را به رقص می‌کشد!.....

تورم را مهار کنیم، اقتصاد را پروراز دهیم!	۳۲
سیاست‌های پولی، کلید کنترل نقدینگی:	۳۳
سیاست‌های مالی، ابزار تنظیم بودجه:	۳۳
تورم، ازدهایی چندسر که به این راحتی‌ها تسلیم نمی‌شود!	۳۳
فصل ششم: بیکاری و راهکارهای کاهش آن	۳۵
چرا جوانان ایرانی کار پیدا نمی‌کنند؟ یک نگاه عمیق به دلایل بیکاری	۳۵
بیکاری در ایران: پازلی با سه تکه متفاوت	۳۶
چرا بیکاری ساختاری حادتر است؟	۳۷
برای حل مشکل بیکاری ساختاری چه باید کرد؟	۳۷
رقص سه رقصنده در اتصال ایران: رشد، سرمایه‌گذاری و بیکاری	۳۸
رابطه بین این سه رقصنده چه توب است؟	۳۸
چرا این روابط مهم هستند؟	۳۸
نسخه شفابخش برای بیکاری: سیاست‌های هادی برای ایجاد اشتغال پایدار	۳۹
تغذیه ریشه‌های اقتصاد	۳۹
آموزش نیروی کار، کلید طلایی اشتغال	۴۰
ایجاد زیرساخت‌های لازم برای اشتغال	۴۰
حمایت از کسب و کارهای کوچک و متوسط	۴۰
مبازه با فساد و شفاقت	۴۰
چرا جوانان تحصیلکرده ما بیکارند؟	۴۱
رقص هماهنگ بخش خصوصی و دولت برای ایجاد اشتغال	۴۲
بخش خصوصی؛ موتور محرك اشتغال	۴۲
دولت؛ نظام و تسهیل‌گر	۴۲
هماهنگی رقصندگان	۴۲
چرا هماهنگی بین این دو بخش مهم است؟	۴۲
بخش سوم: فرست‌ها و راهکارهای بهبود اقتصاد ایران	۴۴
فصل هفتم: نابرابری اقتصادی و توزیع ناعادلانه درآمد	۴۵
چرا شکاف طبقاتی در ایران عمیق‌تر شده؟	۴۵
چرا نابرابری، ریشه بسیاری از مشکلات اجتماعی است؟	۴۶
چطور بفهمیم شکاف طبقاتی چقدر عمیق شده؟	۴۷

۴۷.....	چرا اندازه‌گیری نابرابری مهمه؟
۴۷.....	چه شاخص‌هایی برای اندازه‌گیری نابرابری وجود داره؟
۴۸.....	نسخه جدیدی برای اقتصاد؛ راهکارهایی برای کاهش شکاف طبقاتی
۴۸.....	راهکارهای پیشنهادی برای کاهش نابرابری:
۴۹.....	چرا عدالت اقتصادی، کل جامعه را به سود می‌رساند؟
۵۰.....	چرا کاهش نابرابری در ایران اینقدر سخت است؟
۵۱.....	فصل هشتم: فساد اقتصادی و تأثیر آن بر رشد اقتصادی
۵۱.....	چرا فساد اقتصادی در ایران ریشه دوانده؟
۵۱.....	شكل‌های رایج فساد اقتصادی در ایران:
۵۲.....	زنگ زنگ فساد مانع بزرگ بر سر راه اقتصاد ایران
۵۲.....	تأثیر فساد بر سرمایه‌گذاری:
۵۲.....	تأثیر فساد بر کارایی:
۵۳.....	تأثیر فساد بر رشد اقتصاد دو:
۵۳.....	فساد و نابرابری؛ دو روی یک چمنه در اقتصاد ایران
۵۳.....	اما چرا فساد باعث نابرابری می‌شود؟
۵۴.....	زمخی کهنه به نام فساد؛ کدام بخش‌های اقتصاد ایران بیشتر خون می‌چکانند؟
۵۵.....	شمیزی برآوردهای برگدن فساد؛ راهکارهایی برای شفافیت و عدالت اقتصادی
۵۵.....	شفافیت، کلید طلایی مبارزه با فساد:
۵۵.....	تقویت نهادهای نظارتی:
۵۶.....	اصلاح ساختار اقتصادی:
۵۶.....	تغییر فرهنگ سازمانی:
۵۶.....	مبارزه با رانتخواری:
۵۶.....	همکاری بین‌المللی:
۵۷.....	فساد؛ مانع بزرگ در مسیر توسعه یا کلیدی برای شکوفایی؟
۵۷.....	فساد، زنگ زنگ توسعه:
۵۷.....	چرا مبارزه با فساد، کلید توسعه است؟
۵۹.....	فصل نهم؛ اقتصاد مقاومتی و راهکارهای عملیاتی آن
۵۹.....	چرا فساد اقتصادی در ایران ریشه دوانده است؟
۵۹.....	شكل‌های مختلف فساد اقتصادی در ایران

نتیجه گیری.....	۶۰
زنگ زنگ فساد؛ مانعی بزرگ بر سر راه رشد اقتصادی ایران.....	۶۰
فساد و سرمایه‌گذاری؛ دو روی یک سکه.....	۶۰
فساد و کارآبی؛ بازی باخت-باخت.....	۶۱
فساد و رشد اقتصادی؛ سمی کشنده.....	۶۱
چرا فساد اینقدر خطرناک است؟.....	۶۱
فساد و نابرابری؛ دو روی یک سکه در اقتصاد ایران.....	۶۲
فساد؛ بذر نابرابری.....	۶۲
چرا فساد باعث نابرابری می‌شود؟.....	۶۲
نابرابری؛ خاک حام خبر برای فساد.....	۶۲
یک چرخه معیوب.....	۶۲
زخمی که فساد بر پیکر اقتصاد ایران زده است.....	۶۳
بخش‌هایی که فساد بیشتر در آنها می‌شده.....	۶۳
شمیربرنده شفافیت؛ راهی برای ریشه کن کردن فساد اقتصادی در ایران.....	۶۴
شفافیت؛ کلید طلایی مبارزه با فساد.....	۶۴
شمیربرنده فساد؛ مانعی بزرگ بر سر راه توسعه پایدار.....	۶۵
چرا مبارزه با فساد، کلید رشد پایدار است؟.....	۶۵
اما چرا مبارزه با فساد، کار آسانی نیست؟.....	۶۶
فصل دهم : موقعیت ژئولیتیکی و فرصت‌های تجاری منطقه‌ای.....	۶۷
چرا کشاورزی ایران خوابیده است؟.....	۶۷
چرا فرآورده‌های کشاورزی ما به اندازه کافی ارزش ندارند؟.....	۶۸
انقلاب سبز، دیجیتالی!.....	۷۰
از مزرعه تا میز شام؛ چگونه به محصولات کشاورزی مان ارزش بیشتری بدheim؟.....	۷۱
از مزرعه تا سفره؛ امنیت غذایی و توسعه کشاورزی، دو روی یک سکه.....	۷۲
چرا امنیت غذایی و توسعه کشاورزی به هم مرتبطند؟.....	۷۲
چگونه می‌توان به امنیت غذایی پایدار دست یافت؟.....	۷۳
از مزرعه تا سفره؛ چگونه از کشاورزان کوچک حمایت کنیم و تعادل برقرار کنیم؟.....	۷۳
فصل یازدهم؛ جذب سرمایه‌گذاری خارجی و توسعه صادرات.....	۷۵
فساد، بلای جان اقتصاد ایران؛ چرا رشو و زد و بند، رشد را می‌خواهند؟.....	۷۵

۷۵.....	چرا فساد، سرمایه‌گذاری رو می‌ترسونه؟
۷۵.....	چرا فساد، کارآیی رو می‌کشه؟
۷۵.....	چرا فساد، رشد اقتصادی رو متوقف می‌کنه؟
۷۶.....	پس نتیجه چی میشے؟
۷۶.....	فساد و نابرابری، دو روی یک سکه: چرا فساد شکاف طبقاتی را عمیق‌تر می‌کند؟
۷۶.....	حالا این دو تا چه ارتباطی با هم دارن؟
۷۶.....	پس فساد چطور باعث نابرابری میشے؟
۷۷.....	نتیجه گیری
۷۷.....	زنخی که فساد بر پیکر اقتصاد ایران زده: کدام بخش‌ها بیشتر آسیب‌پذیرند؟
۷۷.....	چرا بعضی عشش‌ها بیشتر در معرض فساد هستن؟
۷۷.....	پس کدام عشش‌ها بیشتر در معرض فساد هستن؟
۷۸.....	چرا این بخش‌ها بیشتر آسیب‌پذیرند؟
۷۸.....	شکارچیان فساد: چگونه می‌توان اقتصاد ایران را از شر تار عنکبوت فساد نجات داد؟
۷۸.....	۱. شفاقت، سلاح اول مبارزه:
۷۹.....	۲. تقویت نهادهای نظامی:
۷۹.....	۳. ساده‌سازی قوانین و مقررات:
۷۹.....	۴. تقویت جامعه مدنی:
۷۹.....	۵. افزایش حقوق و دستمزد کارمندان دولت:
۷۹.....	۶. خصوصی‌سازی:
۷۹.....	۷. آموزش و فرهنگ‌سازی:
۷۹.....	۸. شفاقت در انتخابات:
۸۰.....	فساد؛ سد راه توسعه یا کلیدی برای شکوفایی؟
۸۰.....	چرا فساد مانع رشد اقتصادی میشے؟
۸۰.....	پس مبارزه با فساد چه فوایدی دارد؟
۸۳.....	فصل دوازدهم: نقش فناوری و نوآوری در توسعه اقتصادی
۸۳.....	فساد اقتصادی و سرمایه‌گذاری، مثل زنگ زدی که به آهن می‌زنه
۸۴.....	فساد اقتصادی و کارآیی، مثل زنگ زدی که به آهن می‌زنه
۸۴.....	فساد، آفت باغ عدالت اقتصادی
۸۴.....	فساد، بذر نابرابری رو می‌کارد:

توزيع ناعادلانه درآمد، به فساد دامن می‌زنده:	۸۵
فساد، مهمان ناخوانده در کدام بخش‌های اقتصاد ایران؟	۸۵
چرا این بخش‌ها بیشتر در معرض فساد هستن؟	۸۶
کلید طلایی مبارزه با فساد: شفافیت و نظارت همه‌جانبه	۸۹
فساد، مانعی بزرگ در مسیر توسعه:	۹۰
مبارزه با فساد، شرط لازم اما نه کافی:	۹۱
بخش چهارم: چالش‌های پیش روی اقتصاد ایران	۹۲
فصل سیزدهم: تورم و بی‌ثباتی اقتصادی	۹۳
تحولات ساختاری اقتصاد ایران: از ثبات تا آشفتگی	۹۳
تعییر بازیگران اصلی اقتصاد:	۹۳
تأثیر تحریم‌ها و شوک‌های خارجی:	۹۳
تعییرات در سیاست‌های اقتصادی	۹۳
تعییرات در ساختار اجتماعی:	۹۴
تعییرات در فناوری:	۹۴
عوامل دیگر:	۹۴
نتیجه‌گیری:	۹۴
سوالات کلیدی:	۹۴
اینده اقتصاد ایران چگونه خواهد بود؟	۹۴
زنگیر تحریم‌ها: گره‌خورد بر اقتصاد ایران	۹۵
اولین ضربه: محدودیت در تجارت جهانی	۹۵
دومین ضربه: کاهش سرمایه‌گذاری خارجی	۹۵
سومین ضربه: افزایش هزینه‌های تولید	۹۵
چهارمین ضربه: رشد اقتصاد زیرزمینی	۹۵
پنجمین ضربه: تورم و بی‌ثباتی اقتصادی	۹۵
چرخ دنده‌های تعییر: الگوهای مصرف و تولید در ایران	۹۶
از سبد غذایی سنتی تا تنواع کالاها	۹۶
از خانه‌های کوچک به آپارتمان‌های بزرگ	۹۶
از تولید آنبوه به تولید سفارشی	۹۶
از اقتصاد سنتی به اقتصاد دانش‌بنیان	۹۶

۹۷.....	از مصرف داخلی به صادرات.....
۹۷.....	چالش‌ها و فرصت‌ها.....
۹۷.....	انقلاب خاموش: فناوری اطلاعات و تحول اقتصاد ایران.....
۹۷.....	ذکرگوئی در کسب‌وکارها.....
۹۸.....	تغییر در بازار کار.....
۹۸.....	ارتباطات بهتر، اقتصاد پویا تر.....
۹۸.....	چالش‌ها و فرصت‌ها.....
۹۹.....	از دل کویر تا باغ سبز: گذار به اقتصاد سبز در ایران.....
۹۹.....	چرا اقتصاد سبز؟.....
۹۹.....	راهکارهایی رای گذار به اقتصاد سبز.....
۹۹.....	چالش‌ها و فرصت‌ها.....
۱۰۰.....	نقش دولت، بخ ن خ و جامعه مدنی.....
۱۰۰.....	سدهای سرسخت در مسیر تحریل اقتصادی ایران.....
۱۰۰.....	براثی از گذشته: ساختارهای افت-اف-ای فرسوده.....
۱۰۰.....	زنگیر تحریم‌ها: مانعی بزرگ بر راه وسیله.....
۱۰۱.....	بیماری مزمن: فساد اقتصادی.....
۱۰۱.....	ناتوانی نظام بانکی: رگ‌های مسدود اقتصاد.....
۱۰۱.....	بیماری تورم: بلای جان اقتصاد.....
۱۰۳.....	فصل چهاردهم: بیکاری و نیروی کار.....
۱۰۳.....	چرا اقتصاد ایران اینقدر پیچیده شده؟.....
۱۰۴.....	زنگیر تحریم‌ها؛ اقتصاد ایران را به کجا کشاند؟.....
۱۰۵.....	چرخ دندهای تغییر: جمعیت، سبک زندگی و تحولات اقتصادی ایران.....
۱۰۶.....	انقلاب خاموش: فناوری اطلاعات و تحول اقتصاد ایران.....
۱۰۷.....	اقتصاد سبز؛ آینده‌ای پایدار برای ایران.....
۱۰۸.....	سدهای عظیم در مسیر تحول اقتصادی ایران.....
۱۱۱.....	فصل پانزدهم: نابرابری اقتصادی و شکاف طبقاتی.....
۱۱۱.....	تحولات ساختاری اقتصاد ایران: از ثبات تا آشفگی.....
۱۱۱.....	۱. تکیه بر نفت، بلای دوغانه:.....
۱۱۱.....	۲. تحریم‌های فلچ کننده:.....

۳. سیاست‌های اقتصادی متناقض:	۱۱۱
۴. ناکارآمدی بخش دولتی:	۱۱۲
۵. رشد جمعیت و افزایش انتظارات:	۱۱۲
زنگیر تحریم‌ها؛ اقتصاد ایران در بند:	۱۱۲
تحریم‌ها چگونه بر اقتصاد ایران تأثیر گذاشته‌اند؟	۱۱۲
چرخ دنده‌های تغییر؛ الگوی مصرف و تولید در ایران:	۱۱۳
رشد جمعیت و افزایش تقاضا:	۱۱۴
تغییر سبک زندگی و تأثیر آن بر الگوهای مصرف:	۱۱۴
تحولات در بخش تولیا:	۱۱۴
چالش‌ها و فرصت‌ها	۱۱۴
انقلاب خاموش؛ فناوری املاک، تحول اقتصاد ایران:	۱۱۵
دگرگونی در شیوه‌ی تولید:	۱۱۵
تغییر در الگوهای توزیع:	۱۱۵
تحولات در الگوهای مصرف:	۱۱۵
چالش‌ها و فرصت‌ها:	۱۱۶
اقتصاد سبز؛ آینده‌ای پایدار برای ایران:	۱۱۶
اقتصاد سبز چیست؟	۱۱۷
چرا ایران به اقتصاد سبز نیاز دارد؟	۱۱۷
چگونه می‌توان اقتصاد ایران را به سمت اقتصاد سبز سوق داد؟	۱۱۷
موانع سر راه تحول اقتصادی ایران؛ از کجا شروع کنیم؟	۱۱۸
فصل شانزدهم؛ وابستگی به نفت و تحریم‌های اقتصادی	۱۲۱
چرا اقتصاد ایران اینقدر پیچیده شده؟	۱۲۱
عوامل اصلی تغییر در اقتصاد ایران:	۱۲۱
حالا این عوامل چه تأثیری روی اقتصاد ایران گذاشتن؟	۱۲۲
نتیجه:	۱۲۲
زنگیر تحریم‌ها؛ اقتصاد ایران در بند	۱۲۲
نتیجه:	۱۲۳
چرخ دنده‌های تغییر؛ الگوی مصرف و تولید در ایران:	۱۲۳
این تغییرات چه تأثیری روی تولید گذاشته‌ک	۱۲۴

۱۲۴.....	خلاصه کلام:.....
۱۲۴.....	انقلاب دیجیتال؛ بازیگری جدید در اقتصاد ایران.....
۱۲۵.....	نتیجه:.....
۱۲۵.....	از ذل کویر تا باغ سبز: گذار به اقتصاد سبز در ایران.....
۱۲۵.....	چرا اقتصاد سبز؟.....
۱۲۵.....	چطور به اقتصاد سبز برسیم؟.....
۱۲۶.....	مزایای اقتصاد سبز:.....
۱۲۷.....	سدھای بزرگ در مسیر تحول اقتصادی ایران.....
۱۲۹.....	بخش پنجم: راهکارهای بهبود اقتصاد ایران.....
۱۳۱.....	فصل هفدهم: اطلاعات ساختاری در اقتصاد.....
۱۳۱.....	چرا اقتصاد ایران اینقدر پیچیده شده؟.....
۱۳۲.....	زنگیر تحریم‌ها؛ اقتصاد ایران در بنده.....
۱۳۳.....	چرخ زندگی، چرخ اقتصاد.....
۱۳۴.....	انقلاب خاموش؛ فناوری اطلاعات و تحول اقتصاد ایران.....
۱۳۵.....	اقتصاد سبز؛ آینده‌ای پایدار برای ایران.....
۱۳۶.....	سدھای سرسخت در مسیر تحول اقتصادی ایران.....
۱۳۹.....	فصل هجدهم؛ توسعه بخش خصوصی و سرمایه‌گذاری.....
۱۳۹.....	تحولات عمیق در زیر پوست اقتصاد ایران.....
۱۴۰.....	زنگیر تحریم‌ها و حلقه‌های اقتصاد ایران.....
۱۴۱.....	زنگیره تقاضا و عرضه؛ داستانی از تغییر.....
۱۴۲.....	انقلاب خاموش؛ فناوری اطلاعات و تحول اقتصاد ایران.....
۱۴۳.....	از ذل کویر تا باغ سبز: گذار به اقتصاد سبز در ایران.....
۱۴۴.....	مانع‌های بزرگ در مسیر تحول اقتصادی ایران.....
۱۴۷.....	فصل نوزدهم؛ ارتقای بهره‌وری و فناوری.....
۱۴۷.....	تحولات ساختاری اقتصاد ایران؛ از نفت تا نوسان.....
۱۴۷.....	نفت؛ طلای سیاه و چالش‌های آن.....
۱۴۷.....	تغییرات ساختاری در تولید.....
۱۴۷.....	سیاست‌های اقتصادی و نقش دولت.....
۱۴۸.....	عوامل خارجی و تحولات جهانی.....

رشد جمعیت و نیروی کار.....	۱۴۸
فناوری اطلاعات و ارتباطات.....	۱۴۸
تورم و نرخ ارز.....	۱۴۸
بخش خصوصی و نقش آن در اقتصاد.....	۱۴۸
نتیجه‌گیری.....	۱۴۸
زنجیر تحریم‌ها و حلقه‌های اقتصاد ایران.....	۱۴۹
اولین حلقة: تجارت خارجی؛ از بند رها شده.....	۱۴۹
دومین حلقة: سرمایه‌گذاری خارجی؛ دری بسته.....	۱۴۹
سومین حلقة: دسترس، به فناوری؛ سد آهنهin.....	۱۴۹
چهارمین حلقة: نظا، بازی؛ گرفتار تحریم.....	۱۴۹
پنجمین حلقة: تورم و نرخ ارز، مابین شوم.....	۱۴۹
ششمین حلقة: تولید داخلی؛ آشت سدا.....	۱۵۰
هفتمین حلقة: معیشت مردم؛ زیر غبار.....	۱۵۰
نتیجه‌گیری.....	۱۵۰
چرخ دنده‌های تغییر: جمعیت، سبک زندگی و تسویه، مصرف و تولید در ایران.....	۱۵۰
تغییر ذاته‌ها، تغییر سبد مصرف.....	۱۵۰
شهرنشینی و تغییر الگوی مصرف.....	۱۵۰
جوان‌سازی جمعیت و بازار مصرف جدید.....	۱۵۰
توجه به محیط زیست و مصرف مستدله.....	۱۵۱
توسعه فناوری و تغییر در زنجیره ارزش.....	۱۵۱
چالش‌های پیش رو.....	۱۵۱
فرصت‌های جدید.....	۱۵۱
نتیجه‌گیری.....	۱۵۱
انقلاب خاموش: فناوری اطلاعات و تحول اقتصاد ایران.....	۱۵۱
دگرگونی در تولید.....	۱۵۱
تحول در مصرفه.....	۱۵۲
تغییر در بازار کار.....	۱۵۲
توسعه کسب‌وکارهای کوچک و متوسط.....	۱۵۲
چالش‌ها و فرصت‌ها.....	۱۵۲

۱۵۳.....	نتیجه‌گیری
۱۵۳.....	از دل کویر تا باغ سبز؛ گذار به اقتصاد سبز در ایران
۱۵۳.....	تغییر رویکرد در بخش انرژی
۱۵۳.....	تحول در بخش کشاورزی
۱۵۳.....	توسعه صنایع سبز
۱۵۴.....	مدیریت پسماندها
۱۵۴.....	توسعه زیرساخت‌های سبز
۱۵۴.....	آموزش و آگاهی‌سازی
۱۵۴.....	تغییر در سیاست‌گذاری‌ها
۱۵۵.....	موانع سر راه؛ سول، چرا تغییر ساختاری در اقتصاد ایران سخت است؟
۱۵۷.....	فصل پیستم؛ آس سیاست‌های پولی و مالی در بهبود اقتصاد
۱۵۷.....	تحولات ساختاری اقتصاد - ایران؛ چرا چرخ‌دندنهای این قدر صدای دهنده‌ای دارند؟
۱۵۸.....	تحریم‌ها؛ توفانی که اقتصاد ایران را به لرزه درآورد
۱۵۸.....	اما این طوفان چه تاثیراتی روی اقتصاد ایران گذاشت؟
۱۵۹.....	تغییر رویه؛ الگوهای مصرف و تولید در ایران از دیروز تا امروز
۱۶۰.....	حالا چه اتفاقی افتاده که این میوه‌ها و درخت‌ها تغییر کردن؟
۱۶۰.....	این تغییرات چه تاثیراتی روی اقتصاد ایران داشته؟
۱۶۱.....	انقلاب دیجیتال؛ بازیگری که اقتصاد ایران را متحول کرد
۱۶۲.....	اقتصاد سبز؛ آینده‌ای پایدار برای ایران
۱۶۳.....	اما چرا اقتصاد سبز برای ایران مهمه؟
۱۶۴.....	موانع سر راه تحول اقتصادی ایران؛ چرا تغییر این قدر سخت است؟
۱۶۴.....	پس چه موافعی بر سر راه این تغییر بزرگ وجود داره؟
۱۶۷.....	منابع مورد استفاده در کتاب
۱۶۹.....	واژه نامه